SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 41. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 3, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 3-го БЕРЕЗНЯ 1992 Ч. 41. РІК XCIX.

УКРАЇНА МАЄ СВОЇ ПОШТОВІ ЗНАЧКИ

Київ (УНІАР). — Тут 27-го лютого у пресовому центрі міністерства закордонних справ відбулася презентація трьох перших українських поштових марок.

Одна з них присвячена 175-ій річниці від дня народження відомого історика, публіциста і письменника Миколи Костомарова, інша — сторіччю першого українського поселення в Канаді, а третя — 500-річчю українського козацтва.

Кожна з поштових марок є чинною у всьому світі. Перші три українські марки друкувалися в Москві, але вже є домовлення з канадською фірмою про друкування українських поштових марок в майбутньому. Так заявив заступник міністра зв'язку Василь Боярчук.

Пласт в ЗСА відзначить річницю незалежности України

Ню Йорк. — Пластова організація візначить своє 80-річчя і першу річницю проголошення незалежности України великим міжкрайовим Джемборі.

Впродовж тижня між 16-им а 22-им серпня 1992 року святкування відбудуться на Пластовій Оселі „Вовча Тропа" в Істс Четем, Н. Й. у формі ватр, карнавалу, концерту молоді і виступу оркестри з України „Фата моргана", яка буде також приграваті до танців. Плянується також багато інших програм та несподіванок.

За ближчими інформаціями слід звертатися телефонічно або писемно на адресу Пласт, Інк., ЮМПЗ 92, 144 Second Avenue, New York, N.Y. 10003, tel.: (212) 475-6960.

Вийшла англомовна збірка документів

Лондон. — Заходами УЦІС в Лондоні появилася в перекладі на англійську мову опрацьована проф. д-ром Володимиром Косиком збірка документів з 1934-1944 років, п.н. „The Third Reich and the Ukrainian Question, Documents 1934-1944".

Ця збірка має 174 сторінок. Подані документи відносяться до визвольної боротьби українського народу, а в першу чергу до змагань ОУН та УПА в світлі німецьких документів.

Ціна книжки з пересилкою становить 15 ам. дол. Замовлення слід слати на адресу: UCIS, 200 Liverpool Rd., London N1 1LF.

Центр пошукує родин для студій

Філядельфія. — Філядельфійський центр опіки над старшими пошукує охочих родин до участи у важних суспільних дослідних студіях. Центр досліджує проблеми і потреби родин, в яких три покоління живуть разом в одному домі — тобто, де живуть бабця чи дідо разом з внуками і їхніми батьками. Участь складається з інтерв'ю і відповідей на запити, які можна перевести в догідному для учасників часі в їхніх домах чи в домовлених місцях. Учасниці і учасники отримають заплату в сумі 10 і книжку з інформаціями про суспільні допомижні джерела для родин і старших.

За інформаціями слід телефонувати до Тані Коропецької на число (215) 456-2030.

Всі подані інформації є довірочні і вживані тільки для цих дослідних студій. Ці студії не є пов'язані з жодними урядовими чинниками.

Пошукується родин, які живуть недалеко від Філядельфії, тобто у південносхідній Пеннсильванії, в південному Ню Джерзі і в стейті Делавер.

ЗБОРИ КРЕДИТІВКИ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — 41-ші Річні Загальні збори Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" у Ню Йорку відбудуться у неділю, 29-го березня о год. 2:30 по полудні у приміщенні великої залі Академії св. Юра, 215 схід 6-та вул.

Колишні партократи контролюють чимало засобів масової інформації

Сочі. — Агентства, закордонні і місцеві, зокрема Ассошіейтед Пресс, ІТАР—ТАСС та інші інформують, що процес формування незалежних засобів масової інформації на території колишнього СССР все ще йде дуже пиняво. Частинно цей процес здержується нестабільністю економіки і політики, але в загальному існує опінія, що вплив на цей процес все ще мають колишні партократи, тобто колишня комуністична номенклятура.

До такого висновку дійшли делегати зустрічі представників преси і інших засобів масової інформації, а також речників американських подібних установ, які в характері гостей брали активну участь в дискусіях і давали свої поради.

Темою першого дня зустрічі були проблеми здійснення на практиці свободи преси, в контексті загальнополітичної і економічної ситуації в Росії й інших країнах Співдружности Незалежних Держав.

На думку генерального директора ІТАР—ТАСС Віталія Ігнатенка, на шляху досягнення принаймні споводної свободи слова ставлять перепони партократи, так звані „старі структури", які, маючи достатній досвід і впливи на засоби масової інформації, діють в напрямі, щоб не допустити до абсолютної свободи преси, мотивуючи це різними перешкодами, зокрема нестачею паперу через економічні труднощі, соціяльної і політичної нестабільности і різними поглядами на творення нової системи, маючи, очевидно, на думці в першу чергу пресу і організації, які стоять на скрайніх позиціях, — заявив Ігнатенко.

В майбутньому, каже Ігнатенко, засвоєння пресою повної свободи поправиться, бо до засобів масової інформації прийшли нові молодші люди-професіоналісти, які сповідують демократичні ідеали.

Іншу думку висловив присутній, в характері гостя, голова Союзу соціяльного забезпечення військовослужбовців „Щит" Віталій Уряжцев. Згідно з його опінією преса й інші засоби масової інформації Росії (в інших країнах ситуація не є кращою), по давньому контролюють партократи і номенклятура. Ці люди, заявив Уряжцев, встановлюють селекцію кого допустити, а кого ні, до виступу в пресі, телевізії, радіо. Допускається тільки „довірених осіб", серед них найменше людей демократичного переконання.

Присутні обговорили також можливости місцевих і закордонних інвестицій в засоби масової інформації країн СНД. При цьому виявилось, що американські пресові концерни зацікавлені таким проєктом і вони його підтримували на з'їзді, але покищо конкретними порадами і внесками. Їх тільки журять проблеми хаосу, неупорядкованого суспільства, нестабільности валюти тощо.

Присутні постановили поширити коло зацікавлених і відбувати зустрічі частіше, згідно з потребами.

Б. Єльцин має намір позбутися А. Руцького

Москва. — Як повідомляє московський кореспондент АП Браян Фрідман, законодавці Росії зустріли сміхом слова президента Бориса Єльцина про те, що він має намір перенести Александра Руцького, який тепер займає пост віцепрезидента, на керівництво сільським господарством, щоб той „зміг цілком і повністю використати свій робочий час".

Б. Єльцин сказав це після виступу Руцького на з'їзді громадських і патріотичних сил, де він, звертаючись до зібраних у залі, переважно представників російських націоналістичних груп, різко критикував реформи Єльцина, назвавши їх „геноцидом проти російського народу", а також скаржився на те, що Єльцин усуває його від влади.

Газета „Ізвєстія", промовчавши подробиці виступу Єльцина, повідомила лише про те, що минулої середи відбулася довша зустріч Б. Єльцина і А. Руцького. Стало відомо, що після повернення з Мінська Б. Єльцин запропонує віцепрезидентові координувати діяльністю структур у справі розвитку фармерства в Росії.

„Можна догадатися, що метою очікуваного указу президента є обмежити діяльність віцепрезидента конкретними завданнями і знешкодити курс на реформи від його непередбачених обставин", — вважає газета „Ізвєстія".

(Закінчення на стор. 4)

ШЕВЧЕНКОЗНАВЧА КОНФЕРЕНЦІЯ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка, Українська Вільна Академія Наук, Український Науковий Інститут Гарвардського Університету влаштовують Двадцяту річну Наукову Шевченкознавчу конференцію, яка відбудеться у суботу, 7-го березня, о год. 4-ій по полудні в домі НТШ, 63 Четверта авеню в Ню Йорку. У програмі виступлять Леонід Рудницький (Ля Салл університет), Степан Козак (Варшавський університет), Тамара Булат (Інститут Мистецтвознавства, Київ), Оксана Забужко (Інститут Літератури, Київ), Іван Фізер (Ратгерс університет). Після доповідей — кава та солодке.

П. Бюкенен сумнівається в перемозі Дж. Буша

Ню Орлінс, Ла. — Пресовий секретар Білого Дому Марлин Фицвотер назвав перемогу президента Буша у передвиборах у стейті Південна Дакота „великою перемогою", а сам Президент схарактеризував цю перемогу як „дорбу". Однак суперник Буша в боротьбі за пост президента Патрик Б'юкенен заявив, що передвибори у Південній Дакоті показали, що Буш „слабий, як котеня".

На передвиборах, що відбулися у вівторок, 25-го лютого, у бюлетенях виборців було лише одне ім'я республіканця — президента Буша. Навіть не маючи суперників, Президент дістав лише 69 відсотків голосів. Решта виборців-республіканців не захотіли голосувати, але не підтримали Буша.

„Коли президент не може набрати 70 відсотків голосів при відсутності суперників, то це свідчить про незадоволення виборців його політикою", — сказав в інтерв'ю газеті „Ню Йорк Таймс" Боб Бернс.

П. Б'юкенен не був включений у бюлетені, бо він не встиг вчасно зареєструвати свою кандидатуру для участи у передвиборах у Південній Дакоті. Теж саме і в ряді інших стейтів, зокрема у Ню Йорку. Згідно з правилами стейту Ню Йорк, кандидат на президента повинен на початку січня подати з кожної виборчої округи (в Ню Йорку їх 31) петиції з підписами не менше тисячі прихильників. Прихильники Б'юкенена не встигли зробити цього у стейті Ню Йорк, бо Б'юкенен висунув свою кандидатуру лише у грудні.

У середу, 26-го лютого, Б'юкенен вперше дістав публічну підтримку одного з керівників стейтового відділу Республіканської партії. Його підтримав голова республіканців Луїзіяни Віллім Нангессер, який заявив: „Джордж Буш допустив, що межа, що відокремлює нас від демократів, цілком розмилася... Ми почали втрачати те, чого добилася Луїзіяна і вся країна. Якщо ми не підтримаємо Пата Б'юкенена, то можемо позбутися спадку, що його залишив Роналд Реґен".

В. Нангессер сказав, що знає інших керівників стейтових організацій Республіканської партії, які підтримують Б'юкенена. „Я закликаю їх заявити про це публічно, — сказав він. — Ми допоможемо справжньому республіканцеві-консервативові здобути перемогу".

РОКОВИНИ ШЕВЧЕНКА

Філядельфія. — Місцевий відділ Українського Конгресового Комітету Америки влаштовує у неділю, 8-го березня в залі Українського Культурно-Освітнього Центру свято в пошану Тараса Шевченка. Початок о год. 4-ій по полудні. У програмі — виступи проф. д-ра Івана Головінського. Студії Мистецького Слова під мистецьким керівництвом Лідії Крушельницької, чоловічого ансамблю „Гайдамаки" (керівник — Ігор Кушнір, фортепіяновий супровід — Леся Рудий) та учнів різних кляс „Рідної Школи" українознавства.

РОСІЙСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ І ШОВІНІСТИ ОРГАНІЗУЮТЬСЯ

Москва. — Агентство Ассошіейтед Пресс повідомляє, що в неділю, 1-го березня російські націоналісти і шовіністи, які в останньому часі почали виступати організовано проти власного уряду, президента Бориса Єльцина і усамостійнених держав, колишніх республік СССР, влаштували в Москві, Санкт Петербурзі та інших більших містах політичні демонстрації.

Очевидно, вістря демонстрації було звернене в першу чергу проти „буржуазних націоналістів" в Україні й інших країнах, які постали на руїні розвалу комуномосковської імперії, але дісталося від російських націоналістів, шовіністів й імперіялістів і Єльцинові і Кравчукові і „ворожому соіністичному рухові" в світі. Демонстранти несли вписані гасла: „Заберіть із засобів масової інформації жидів і поверніть їх росіянам", „звільніть телевізію від жидів" та інші перебірчиві фрази. Політичні спостерігачі кажуть, що антисемітизм серед російських націоналістів дуже поширений.

Чергова атака була звернена проти Б. Єльцина, який, на їхню думку, повинен відійти від політики, бо він, мовляв, вже „своє зробив" і тепер повинен дати місце іншим „конструктивним" силам Росії. Шовіністи домагалися, щоб багатства колишнього СССР були розділені серед росіян, в такий спосіб на кожного росіянина припаде майже один мільйон карбованців, — заявив один з демонстрантів кореспондентові телевізійної програми „Вісті".

В центрі Москви, коло приміщення Історичного Музею, кількасот демонстрантів розмахували портретами Леніна, Сталіна, Дзержинського й інших колишніх совєтських диктаторів, вимагаючи при тому резиґнації уряду Б. Єльцина і встановлення „старих добрих часів" і „порядку" часів існування Совєтського Союзу.

Демонстрації у Санкт Петербурзі і Москві були зорганізовані так званою „Російською партією", хоч спостереживе око кореспондентів помітило, що серед демонстрантів було чимало колишніх високих комуністичних функціонерів. Одним словом комуністична номенклятура правдоподібно дала людей і гроші для влаштування демонстрацій під лозунгами „російського націоналізму". У Санкт Петербурзі понад дві тисячі демонстрантів скандували: „Вимагаємо резиґнації уряду Єльцина" і „Росія для росіян", розуміючи під „Росією" весь простір колишнього СССР.

Кореспонденти АП повідомляють, що обидві демонстрації пройшли мирно, не було зудару з міліцією. Тиждень тому у подібній демонстрації було поранено 20 міліціянтів і 17 демонстрантів, а один демонстрант помер від розриву серця під час атаки демонстрантів на лави міліції. Західні кореспонденти заявляють, що Б. Єльцин і поміркованi російські демократи свідомі того, що їм ще прийдеться звести бій з комуністами, які в останньому часі „побраталися" з російськими націоналістами і шовіністами.

У СВІТІ

МАДЯРЩИНА СТАЛА першою з країн колишнього комуністичного панування, в якій з'явилася величезна кількість китайців. У Будапешті вже виник „Чайна-тавн" — район компактного проживання китайців. На будинку Будапештського банку вивішено напис і на китайській мові. В столиці росте число китайських ресторанів, перукарень, крамниць, центрів традиційної китайської медицини і т. п. Причиною такої „китайської експансії" є те, що в Мадярщині для закордонних підприємців створено вельми сприятливі умови. Тут без труднощів можна зареєструвати підприємство зі стовідсотковим закордонним капіталом, нема проблеми з вивезенням прибутку.

В ЧЕТВЕР, 27-ГО ЛЮТОГО, в Празі канцлер Німеччини Гельмут Коль і президент Чехо-Словаччини Вацлав Гавел підписали договір про дружбу і співробітництво між двома країнами. Це викликало протест з боку опозиції як у Німеччині, так і в Чехії та Словаччині. Чимало політиків у Бонні не можуть пробачити Чехо-Словаччині, що вона виселила три мільйони судетських німців після Другої світової війни. А чехи і словаки, зі свого боку, не забули окупації їхньої країни гітлерівським вермахтом. Однак, на думку Коля і Гавела, теперішній договір відкриє нову еру у створенні об'єднаної, демократичної Европи. Щоправда, його ще повинні ратифікувати парляменти обох країн.

МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ справ України надіслало ноту головнокомадуючому об'єднаними збройними силами Співдружности Незалежних Держав Євгенію Шапошникову з приводу його телевізійного інтерв'ю 18-го лютого, в якому він спотворив становище України відносно Чорноморської фльоти. Зокрема Шапошніков безпідставно стверджував, що Україна претендує на всю фльоту. В ноті підкреслюється, що статус головнокомандуючого збройними силами Співдружности накладає на Шапошнікова зобов'язання утримуватися від будь-яких дій, котрі можуть поставити під сумнів його об'єктивність при виконанні своїх обов'язків.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ДИРЕКТОР Міжнародного агентства в питаннях атомової енергії (МАГАТЕ) Ганс Блікс заявив, що ця організація має великі фінансові труднощі у зв'язку з тим, що Росія затримує вплату членських внесків. Витрати МАГАТЕ вже скорочено на 13 відсотків. Блікс підкреслив, що навіть за ідеальних умов МАГАТЕ не намагається виготовляти атомову бомбу. Блікс назвав для прикладу Ірак, котрий програв війну, був змушений впустити міжнародних інспекторів і все ж продовжує приховувати частину своєї ядерної програми.

ПРЕДСТАВНИК КОНТРРОЗВІДУВАЛЬНОЇ служби міністерства безпеки Російської федерації Ігор Зінченко повідомив на пресовій конференції в Москві, що для 5,378 осіб в'їзд до Росії є забороненний. Їх внесено до так званих „контрольних списків", в яких містяться дані щодо терористів, торгівців наркотиками і хворих на АІДС. Зінченко запевнив, що в останній час з цих списків вилучено осіб, яким раніше не дозволялося в'їжджати до Росії з ідеологічних міркувань.

В АМЕРИЦІ

ЗГІДНО З ДАНИМИ Федеральної виборчої комісії, Патрик Б'юкенен перевищив президента Джорджа Буша ще в одному змаганні, цим разом фінансовому, бо на березень отримав дорівнюючих фондів від вищезгаданої комісії на суму 947,730 дол., а Президент тільки 593,330 дол. Все ж таки досі Президентові признано 4.2 міл. дол., а тільки 1.04 для П. Б'юкенена.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ ДЕРЖАВНІ власті захопили туристичне судно Китайської Народньої Республіки з 85 пасажирами, які старалися нелегально в'їхати до ЗСА. Це вже четверте судно з нелегальними імігрантами, що його власті перестріли за останні шість місяців. Службовці прибережної сторожі та урядовці Іміграційної служби перестріли яхту вже в американських водах поблизу Лос Анджелесу у вівторок, 25-го лютого, та на превелике здивування переповнене людьми, бо на судні буквально не було місця, де б не знаходилася людина. Роберт Мошорак, окружний директор Іміграційної служби, заявив, що вигляд цих людей був жалюгідним, бо, мабуть, вони вже кілька місяців знаходяться у морі.

З НАБЛИЖЕННЯМ ДАТ передвиборів у різних стейтах, що для деяких кандидатів будуть вирішальними у їхніх змаганнях за кандидатуру у виборах на президента, всі вони раптом почали виявляти взаємні гріхи. Виглядає, що не важливим є хто з якої партії кандидує, аби тільки більше очорнив своїх суперників. Справа в тому, як твердять аналітики, що виборцям вже набридли ці взаємні очорнювання, а зокрема тоді, коли жодний із кандидатів не виходить з конкретними плянами для поліпшення існуючої ситуації.

У ТРЕНТОНІ, СТОЛИЦІ Ню Джерзі, суддя адміністративного права в середу, 26-го лютого, вирішив, що найбільший фірмі забезпечення автомобілів Оллстейт не належиться 19-відсоткове підвищення ставки, як вона собі цього бажала, а навпаки повинні б зменшити свої ставки на 2.3 відсотка. Це вже другий раз суд Ню Джерзі відмовляє дозволу забезпеченевій фірмі автомобілів Оллстейт підвищити ставки. Саме ця фірма кілька місяців тому заявила, що ліквідує свої забезпеченеві послуги в нюджерзькому стейті, але стейтовий уряд не дозволив на це аж поки фірма не виконає всіх своїх зобов'язань супроти своїх клієнтів.

СЕНАТ ВІДКИНУВ кандидатуру Роберта М. Кларка на посаду контролера валюти, куди його вдруге запропонував Білий Дім. Своїм потягненням Сенат сильно збентежив Білий Дім і саме тому вирішено цю позицію покищо лишити вільною. Агентство, що є реґулятором найбільшого банку в країні, покищо залишиться в руках Стефана Стайнбрінка, одного із заступників Р. Кларка. Офіційні урядові чинники заявили, що навіть якби Президент запропонував іншу кандидатуру, то Сенат напевно не вирішуватиме цієї справи перед виборами. Одначе аналітики твердять, що це нічого іншого, як звичайна політична гра у виборчому році.

Зворушлива поміч американської родини жертві Чорнобиля

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Життя тепер таке дивне, що часом не відомо, чи це що розвивається це фільм, який ще не має закінчення, чи це дійсність.

Саме таюю подією, немов прямо із сантиментального фільму, є правдива історія Володимира Артеменка, кандидата технічних наук Києва, який, як розповідають нам, захворів важко на левкемію в жовтні 1991 року. Розуміється, лікарі, поставили діягнозу, відразу звели її до наслідків радіяції після атомового вибуху в Чорнобилі тому, що 1-го травня 1986 року молодий інженер вибрався своїм автом в околиці Чорнобиля, не знаючи, як і ціле населення Києва, про силу вибуху. Авто зіпсувалося і він пролежав під ним майже цілу днину, направляючи пошкодження.

Левкемія показалася п'ять років після того, але в такій силі, що лікарі у Києві залишили В. Артеменкові три місяці життя.

Володимир Артеменко з дружиною Ольгою і добродієм Доналдом Окампом.

І знову, як на фільмі, зовсім припадково перед двома роками В. Артеменко та його дружина Ольга, учителька по званні, запізналися в Київській опері на постанові „Травіяти" з американським подружжям Доналдом і Анною Окемп з Мейплвуду, Ню Джерзі, і розпочали з ними дружню переписку, у висліді якої американське подружжя запросило їх відвідати тут у ЗСА. Вже коли пішли старання і запрошення для Артеменків та їхнього малого сина Максима, Володимир захворів важко. Американські приятелі ніяк не прийняли прогнози київських лікарів, що життя Артеменка буде дуже коротке і негайно порушили усі можливі „ґудзики", щоб Володимир приїхав сюди на лі-

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)
Postmaster: Send address changes to: "Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302 Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00 Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"
Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Стрілянина у середніх школах

Це аполітична і ніби далека від нас, українців, проблема сучасної молоді, проблема освіти і виховання, проблема батьків і дітей, і все воно стосується усіх на світі сущих людей, які думають не тільки про себе, але й про своїх дітей, і не тільки про сьогоднішній, але й завтрашній день. У минулому тижні один п'ятилітній хлопчина, учень середньої школи (гайскулу) в дільниці Бруклин у Ню Йорку, витягнув з кишені револьвер і з найближчої віддалі застрілив двох 17-літніх учнів цієї школи. В кілька годин пізніше знайшли третього учня цієї ж школи, 16-літнього, з важкою раною голови, пістоля лежала біля раненого. Поліція ще не певна, чи той третій сам себе ранив у самогубній спробі, з жалю за вбитим своїм найближчим приятелем, чи це був нещасливий випадок, коли хлопець грався смертоносною зброєю. Нюйоркські газети підкреслюють, що це не відокремлений, виїмковий випадок, бо у різних містах Америки сталися в останніх місцях і тижнях подібні трагедії. Значить — це вже пресумне і погане явище нашої сучасної дійсности в Америці.

Складається на нього багато причин. Погана американська шкільна система, яка кладе натиск на формальне знання з повним нехтуванням виховання. На шкільних свідоцтвах в Америці нема рубрики „поведінки", яка фіґурує на свідоцтвах европейських середніх шкіл. Вчителі цікавляться (здебільша перевантаженою) клясою, а не окремими учнями, нема зацікавлення індивідуумом, який саме вимагає найбільшої уваги, бо знаходиться у віці дозрівання. Усі вчителі нарікають на розгульність шкільної молоді, на повну відсутність дисципліни, на велику трудність зберегти повагу вчителя в анархічній клясі. Спричиняється до тієї мізерії і недбальство шкільних властей, які легковажно приймають некваліфікованих і недосвідчених вчителів, дуже часто з „чемности", щоб вволити просьбу „впливової" особи. Поважним чинником занепаду дисципліни та погіршення цілої атмосфери у прилюдних народних і середніх школах Америки є прогнання з них молитви. Верховний Суд, у якому була ліберальна більшість, визнав навіть мовчазну добровільну молитву „протиконституційним актом", бо, мовляв, в Америці Церква відділена від держави.

Але на найпершому місці найбільший обов'язок лежить на батьках. Новітня медична психологія твердить, що вже немовля, яке приходить на світ безсильне і безвільне, має зариси вдачі, характеру. Однак від батьків, від атмосфери батьківського дому, від мудрости батьків, як треба виховувати дитину, залежить, як зформується вдача і поведінка дитини. І тут починається трагедія сучасної дійсности в Америці — у тому вічному поспіхові, у погоні за грошем, у наставленні на зарібок. Коли батько зайнятий професійною працею та й мати прагне мати почуття матеріяльної незалежности і сатисфакції, що й вона активна у своїй професії, — не стає часу на виховування дітей. Коли батьки заможні — вони наймають чужих молодих жінок, щоб опікувалися їхніми дітьми. Коли подружжя не всилі дозволити собі на такий люксус — дитину виховує вулиця. Наслідок такий, що вже не тільки до середніх, але й публічних народних шкіл знайшли дорогу наркотики, — малолітні хлопці і дівчата курять цигарки, щоб ніби показати, що вони вже дорослі, приносять пляшки з алькоголем. Упадок моралі у середніх школах дійшов до такого скандального стану, що аборти малолітніх дівчат стали важливою політичною проблемою. Поруч з цим позначився в американському шкільництві значний упадок знання. Залунали вже голоси тривоги, що у сучасних перегонах здобутків техніки — Америка може опинитися позаду Японії, Німеччини й інших культурних народів. Іноді воно стосується українських родин та українських дітей і молоді. Є багато дуже сумних випадків, про які преса не пише. У приватних школах кращий стан освіти, краща атмосфера, кращий рівень виховання. Але українських приватних шкіл мінімально, майже виключно при церквах, а американські дуже дорогі. Знайдіть батьки більше часу для своїх дітей! Ваша дитина від віку немовляти аж до заснування власної родини потребує тепла, батьківської любови і зрозуміння. Стрілянина у деяких школах хай вас протверезить.

Іван Головінський

АТРИБУТИ НЕЗАЛЕЖНОЇ ДЕРЖАВИ

Проминуло більше як півроку від проголошення незалежности України, 24-го серпня, 1991 року і вже можна зробити деякі загальникові підсумки відносно заходів щодо закріплення незалежної державности. Побоювання і неспокій від серпня до грудня, а відтак душевне піднесення, радість і навіть своєрідна ейфорія — це самозрозуміла психологічна реакція на подію потрясаючої історичної ваги. Наша віковічна ідея стала дійсністю і Україна розпочала свій історичний шлях як нова держава, „де юре" і „де факто" визнана націями світу. Існування своєї держави ставить інші вимоги ніж боротьба за неї.

Сьогодні вже виразніше можна бачити успіхи, але також і проблеми та небезпеки на шляху до повного закріплення нашої державности. До головніших атрибутів незалежної держави можна б зарахувати закордонну політику, оборону, так зовнішню і внутрішню, торгівлю і економіку, культуру і шкільництво. Постараюся розглянути їх, хоча б побіжно, в контексті сил прихильних та неприхильних до нашої незалежности. Фактом є, що в ділянці закордонної політики Україна осягнула поважні успіхи і поволі починає виступати як рівноправний партнер серед европейських держав. Як знаємо із пресових повідомлень, Україна заключила численні договори співпраці із різними державами, а кілька днів тому Польща, Мадярщина, Чехо-Словаччина і Україна уклали реґіональний договір. У цьому загальному позитивному контексті можна завважити і деякі дивні недомагання. Наприклад ще досьогодні деякі великодержави, як ЗСА і Великобританія ведуть закордонну політику немов би Росія заступила інтереси цілого колишнього Совєтського Союзу. Незважаючи на призначення амбасадорів до всіх незалежних держав, речник Департаменту стейту ЗСА заявив, що амбасадор Штраус буде своєрідним „деканом" амбасадорів призначених до держав „Співдружности". Деяка впливова преса, а особливо „Ню Йорк Таймс" також трактують леґітимні державницькі вимоги України як прояв „націоналізму", а не загальноприйнятого патріотизму. Державницькі вимоги Польщі чи Росії називається патріотизмом, в той сам час, коли такі самі вимоги України називається „націоналізмом". Виявляється, що психоза думання категоріями „в плоть до откровлєнія" ще не вивітрила повністю із голів деяких „дипломатів".

У ділянці оборони Україна поробила великі заходи, щоб розбудувати армію. Як відомо із інтерв'ю яке недавно дав пресі маршал Шапошніков, понад 80 відс. усіх військових, що служать на Україні, а яких є понад один мільйон триста тисяч, склали присягу на вірність Україні. Україна була першою серед держав колишнього Совєтського Союзу, яка виявила бажання стати зоною вільною від нуклеарної зброї. Тут бачимо знову дивне становище Заходу, який ігнорує Президента України, коли переговорює із Єльциним про майбутнє нуклеарної зброї на території колишнього Союзу. На таке ставлення ЗСА досить сильно і правильно зареаґував президент Кравчук в розмові із кореспондентом Ройтерса. Він звернув увагу кореспондентові, що на те, щоб знищити нуклеарну зброю, то треба її мати на своїй території. Себто цілком правильно, говорить з Україною, а не Росією про зброю яка знаходиться на території України.

Український Уряд добре розуміє, що в сьогоднішньому світі — торгівля, незалежна економіка, та окрема валюта є сильними атрибутами незалежности. Тому добре, що наш Уряд не підписав у Москві спільної угоди, яка б реґулювала сплачення Заходові „спільного" заборгування колишнього Совєтського Союзу. Україна рішила сплатити свій відсоток заборгування окремо. Тут бачимо, якою дивною була реакція економічних кіл Заходу на рішення України. Про закулиси цієї реакції можемо довідатися із „Ню Йорк Таймсу" із неділі 23-го лютого. Кореспондент цієї газети повідомляє, що Вашінґтон був „здивований", що Канада підписала із Києвом угоду про 44-мільйоновий кредит та про друкування українських грошей. Далі згаданий кореспондент пояснює, що сім так званих „економічних потуг" воліли б, коли б Україна спільно із Росією сплачували борг Совєтського Союзу, тому вони дивуються, що Канада зламала „спільний фронт".

Тут бачимо як глибоко закорінене русофільство серед деяких економічних кіл Заходу. Дивним дивом у цей сам час, коли Росія благає допомоги від Заходу, мало хто із журналістів чи кореспондентів Заходу намагається довідатися, що сталося із 50-більйонами „совєтського" скарбу, який минулого року заховали КҐБісти на Заході і то на дорученню Ґорбачова. Щобільше, як довідуємося з преси, корпорація „Ню Йорк Таймсу" підписала контракт із Ґорбачовим, який буде друкувати свою власну щотижневу колюмну у цьому впливовому щоденнику.

Невід'ємним атрибутом незалежної держави є національне шкільництво і освіта. У якому стані була освіта і шкільництво в Україні на протязі минулих

(Закінчення на стор. 3)

Василь Маркусь

СТОРІЧЧЯ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

I.

Ще не минуло повних шість років від смерти Блаженнішого Патріярха Йосифа Сліпого, а тут вже згадуємо сторіччя його народин. Блаженніший Кир Йосиф народився 17-го лютого 1892 року в селі Заздрість Теребовельського повіту в Галичині. Від його смерти багато води протекло в Тибрі, у Дніпрі й Дністрі, а ще більше радикальних змін звершилося у світі та у нашій батьківщині.

Хто ж міг подумати, що за той короткий час розпадеться імперія, в ГУЛагах якої провів св. п. Патріярх Йосиф довгих 18 років?! Чи могли ми сподіватися, що Церква-руїна в Україні, за яку терпів Кир Йосиф та стільки його співбратимів і сестер у вірі, підійметься наче фенікс з попелища і знову відродиться на землях України?! Чи справді то дійсність, чи може сон, що наперекір усяким резонуванням політологів, соціологів, стратегів, Україна, котрій віщовано „злиття" в багатонаціональній совєтській імперії, стане незалежною, вільною і демократичною державою?!

Але, це таки справді дійсність, реальна і для нас зрозуміла та очевидна, якщо вглибитися в історію хоч би цього останнього століття, так вирішального в історичній долі нашої нації. Саме такі постаті, як Патріярх Сліпий, найкраще дають зрозуміти сенс буття і подій, що сталися, і чому саме оте незбагнене логічно повинно було завершитися так, як завершилося.

Сторіччя між приблизно 1890 і 1990 роками в історії українського народу можна б назвати становленням і дозріванням українського народу з культурницької етноспільноти у політично зрілу націю, яка виборола великими жертвами свою державність і незалежність. Кінцем минулого століття, ми ще не мали загальновизнаного і прийнятого таки нашим власним народом національного імення. Перші політичні партії у відносно демократичних умовах Австрії, що постали саме 100 років тому, ще називали себе „рускими", але виразно нав'язували до програми Шевченка і демократичної ідеології Драгоманова та вільної України. Св. п. Патріярх Йосиф любив згадувати цей довгий шлях національного ставлення, ілюструючи прикладом з власного життя. До гімназії він ходив, коли вона ще була урядово „з рускою мовою навчання". Коли став священиком і почав довгий шлях своєї душпастирської і наукової праці, вже обидві українські волості — західня і Наддніпрянська зголосили свою волю бути самостійною і соборною державою. Але тоді це не сталося дійсністю і не місце тут це аналізувати, чому і як, але мабуть будемо згідні в тому, що велика наша нація, складена з різних реґіональних і соціяльних компонентів не була ще готовою подолати усі перешкоди і труднощі державобудування.

Прийшлося проходити під чужими режимами важку і болісну школу національного відродження і політичного дозрівання. Не була це легка школа, але народ наш витримав, багато чого досвідчив, перетерпів, втратив і здобув. А головне, перейшов так потрібну одиниці і спільноті катарсію (самоочищення). І здобув у цьому довгий найважливіше — переконання у силу своїх вартостей і праву обраної чи йому призначеної історичної долі.

Знову, життя і діяльність Патріярха Йосифа підтверджує оцю істину. Йосиф Сліпий як молодик духовник-богословом і громадянин зрозумів, що життя народу треба будувати на тривких основах релігії, духовности, культури і науки. І саме цьому присвятив значну частину свого життя. Виховати для нації новий духовний провід було для ректора Сліпого життєвим призначенням і саме йому завдячуємо, що західньоукраїнські землі отримали за 25 років (до часу ліквідації УГКЦеркви) сотні відданих народові й інтелектуально та морально добре підготованих священослужителів. Без вихованців Львівської Академії важко уявити собі наш поступ і зростання як національної спільноти насамперед у Галичині, але наслідки цього були відчутними і поза нею.

В роки чергових випробувань і лихоліття на нашій землі в час Другої світової війни архиєпископ Сліпий як найближчий помічник св. п. Митрополита Шептицького не обмежився пасивним опором новим владарям, але намагався бути „майстром корабля" серед бурхливого моря і хотів вивести нашу Церкву та народ хоча б у Західній Україні з найменшими втратами і зраненнями.

Продовження буде.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ТВЕРЕЗО-ОПТИМІСТИЧНИЙ ЛИСТ ПРО СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ

Діяпазон поглядів громадян України й діяспори на ситуацію в батьківщині доволі різнорідний — від евфорійно-позитивного, почерез поміркованно оптимістичний до критичного, а то й крайньо неґативного.

Лист однієї з активісток українського національно-державницького руху свідчить про велику дозу тверезої оцінки справжнього стану справ і настроїв в Україні.

Після особисто-родинних справ вона пише: ...„А тепер про події, які нас усіх так цікавлять і турбують. Накінець живемо на своїй вільній, незалежній Україні! Це велике щастя! З яким великим хвилюванням, зі сльозами на очах ми всі зустріли цю подію. Уявіть — більш 90 відсотків сказали — так!

Але це тільки фундамент, а побудова цього нашого рідного дому-України попереду. Труднощів і перешкод ще багато. Але треба закасати рукави і всім дружньо взятися за нашу спільну справу. Союзу вже нема. Велика заслуга президента Л. Кравчука, здається нам, що в цей тяжкий відповідальний час, не зважаючи на його минуле, він один із тих, якому відповідає цей пост. Хоч і йому дуже тяжко, бо провалля у всьому. Треба бути добрим політиком, а тим більше, що ворожі сили пішли в підпілля і не сплять, награбувавши й захвативши багатство нашого народу.

Вам очевидно, відомо, яку позицію займає наш „старший брат", залишки старої імперії. Особливо, що відноситься Чорноморського флоту. Дуже відповідальне й напружене питан. Але Кравчук і його однодумці роблять все, щоб не дійшло до кровопролиття.

Сподіваємося, що правда, розум, виважність, Бог нам допоможуть. Росія нам наробила нам катавасії з тими цінами. В зв'язку з тим,що в нас ще нема державних грошей і власної валюти (а то, як саранча на нас сіла), уряд змушений був, не підготовившись відповідно, й собі піднести ціни. Але зразу запрацювала мафія. Замість 3-5 разів, ціни піднімались 10-20 разів. Це все дуже неґативно вплинуло на людей, особливо на зарплати й пенсіонерів. Тепер на деякі ж продукти ціни знизились. Наприклад, сметана з 2 карбованців і 7 копійок піднімалася до 60 карбованців. А тепер, як з самого ранку зайняти чергу, можна купити за 6 карбованців. На масло, цукор, горілку дають картки наперед на місяць. В склепах великого вибору нема. Але не голодуємо. Дещо докуповуємо на базарі. В склепах все купується на багаторазових купонах. На січень кожному видали по 300 купонів, а останні старі рублі — ними доплачуємо помешкання, телефонні розмови, квитки на транспорт. Раніше до Сокаля квиток коштував 3 карбованці 5 копійок, а тепер 36 карбованців, тільки в одному напрямі. Поїздом значно дешевше, але я ще не їздила, то точно не знаю. Квиток до Вас коштує туди й назад 31,000 наших карбованців — і 528 ваших долярів. Ще, як я їздила, коштувало до 2-3,000 карбованців.

Я думаю, що такий стан буде, поки стабілізується все й коли ми матимемо вже свої гривні. Мусимо бути оптимістами, не нарікати, бо все ж таки живемо в своїй державі, на яку ми так довго чекали. Л. Кравчук закликає нас до витримки, єдности, взаєморозуміння, праці і запевняє, що зчасом все стане на свої місця. Останньо в своєму виступі навів такий приклад: „Коли господар будинок будує, сім'я бідує". І всі ці деталі описую так, як Ви цього бажали, щоб мати деяку уяву дійсности. Але прошу не сприймати це, як нарікання, бо не так зле, щоб тільки наша Україна змінила й стала цивілізованою країною. Люди мають гроші і стоять у чергах, щоб здати їх до каси на випадок обміну на гривні. Ось приблизно така дійсна ситуація.

Щиро Ваша Я. С.

Подав В. Б.

ПРОХАННЯ З БОСНІЇ

До нашої парафіяльної громади св. Михаїла в Монтреалі прийшов лист від о. Петра Овада, декана Боснійського протопресвітерія в Прняворі, в якому він звертається до всіх українців у діяспорі помогти їм у їхній біді, яка навістила їх в наслідок хорватсько-сербської війни.

З отцем Петром наша громада переписується віддавна, ще з тих часів, коли о. Овад був серцем і душею будови культурно-духовного центру для молоді в Прняворі. Одначе тепер наша допомога не є вистачальною, бо положення їхнє катастрофальне.

Але хай промовить до Шановних читачів сам о. Петро:

„Одержав Вашу цінну допомогу і розділив на п'ять родин, що і їсти щоденно не мають і безнастанно оплакують втрату своїх домівгосподарства в місті Вуковар, де проживало 400 родин наших, а тепер прогна-

(Закінчення на стор. 3)

Іван Самійленко

ЖИТТЯ ТА ІДЕЇ МИКОЛИ ЛІВИЦЬКОГО

I.

В днях 10-го і 12-го грудня 1989 року українські часописи повідомили, що 8-го грудня 1989 року на 82-му році життя, після довгої і тяжкої недуги, помер Микола Лівицький, президент Української Народної Республіки в екзилі.

Св. п. М. Лівицький народився на Полтавщині 9-го січня 1907 року в родині тих, що стояли в авангарді будівничих новітньої української держави — УНРеспубліки. Його батько, Андрій Лівицький — відомий адвокат в Україні, член УЦРади, пізніше голова (прем'єр) Уряду УНР в екзилі, а після трагічної смерти Симона Петлюри був його наступником — президентом УНР в екзилі. Його мати, Марія Лівицька, була автором історичного твору „На грані двох епох".

Життєвий шлях Миколи А. Лівицького, від першого до останнього дня його тернистого життя фізично і духово був нерозривно зв'язаний з життєвими ідеалами його батьків, славних воїнів уділі Армії УНР та їх вірними послідовниками. І хоч ріс він і формувався в оточенні чужого світу, здобував освіту у Варшаві і Женеві (Швайцарія), де дістав професійний ступінь економіста, а потім журналіста, але світоглядово до останнього подиху свого життя, він був, всім своїм єством, непохитним унерівцем-петлюрівцем. Таким він і відійшов від нас.

У своєму некролозі „Свобода" писала: „Св. п. Микола Лівицький всією душею був відданий ідеї української ні від кого незалежної держави, фанатичний звеличник зберігання поза межами України ДЦ УНРеспубліки". Справді, де б він не був, чи в Женеві при Лізі Націй, чи в Хусті на Закарпатті чи засновником і головою Українського Національно-Державного Союзу (УНДС), чи членом Уряду в екзилі, а пізніше його прем'єром і понад 20 років Президентом ДЦ УНРеспубліки в екзилі, якого одноголосно переобрала остання Х-та Сесія УНРади, — скрізь він віддавав себе ідеї УНР та її державній установі — ДЦ УНР в екзилі. Таким ми бачили і знали його. Таким він залишив нас.

У чому суть ідеї УНР задля якої покійний Президент віддав все своє свідоме життя? Подаємо коротко лише основи цієї ідеї. В доповіді „Ідеологічні основи УНДС „У квітні 1966 року в Лондоні він говорив: „Ми є беззастережними прихильниками демократії (народоправства) відкидаємо диктаторські, тоталітарні деспотичні режими — навіть якщо б вони мали українське забарвлення. Але якщо ми за демократію, то за упорядковану демократію, а не за демократію — сваволі". Там же він з усією силою наголошував потребу „національної дисципліни і солідарности всіх верств українського народу", особливо тоді, коли визволена, але ще не зовсім сильна українська держава буде цього вимагати. Саме це — прямо відповідь до України тепер.

„Ми за приватну, але трудову власність, він говорив. Ми є за приватну ініціятиву в господарському житті. Ми є за ліквідацію колгоспів — новітнього кріпацтва. Загальний матеріяльний добробут трудових верств українського народу буде можливий лише тоді, коли буде знесена примусова комуністична система".

„Ми є непохитними українськими державниками, вважаючи, що без власної незалежної держави українська нація є засуджена до загину. Він кликав до безкомпромісовости супроти російського імперіялізму та до орієнтації України на Захід, бо іншої дороги в неї немає". Гасло Хвильового „геть від задрипанки Москви", — говорив покійний Президент, не було винаходом Хвильового. Це гасло було не лише проголошене, але за нього віддали життя Петлюра і петлюрівці далеко раніше. І якщо б Хвильовий Скрипник та іже з ними пішли разом з Петлюрою, то сьогодні Україна зовсім інакше б виглядала".

Св. п. Президент був рішучим противником політики т. зв. „достосування" чи „пристосування" до „реального" стану в Україні, цебто за течією. Натомість, говорив він, „Ми мусимо „достосовуватись" до тих героїв і прагнень, які існують серед українців на батьківщині: відновлення суверенної соборної української держави — УНРеспубліки". Замість політики „достосування", він ще в 1961 році кликав — чолом до Батьківщини! Чолом до Бітьківщини, яка страждає і бореться! Чолом до Батьківщини, яка прагне відновлення своєї суверенної держави і чекає від нас гідної рішучої і безкомпромісової репрезентації її справжніх прагнень".

Для прикладу такої непорушної ідеї візьмемо два подібні цілеспрямовані заклики — заклик Симона Петлюри і Миколи Лівицького. Відразу після відступу славної Армії — 21-го листопада 1920 року, Симон Петлюра звернувся до своїх воїнів з закликом: „Ми не здалися, він говорив, ми лише перейшли на другу лінію наших бойових позицій". Миколі Лівицькому було тоді 13 років. Він знав про той вогненний заклик Петлюри — готовитись до дальшої боротьби з окупантом.

Сімдесят років пізніше, кілька років перед смертю, вірний послідовник Симона Петлюри, Микола А. Лівицький, президент УНР в екзилі, писав в часописі „Мета": „Ми і далі рішуче і незмінно стоїмо на позиціях самостійництва, за відновлення такої української держави, яка була за УНРеспубліки, проголошеної IV Універсалом Української Центральної Ради і підтвердженої Трудовим Конґресом та Директорією УНРеспубліки. Ми від цих наших позицій ні на йоту не відступимо, і як символ цього затримуємо існування і дію ДЦ УНР в екзилі".

Продовження буде.

ЯПОНСЬКІ ВЧЕНІ Й ІНЖЕНЕРИ шукають способу використати „зайвий" плутоній, який з'явиться у висліді майбутнього знищення частини ядерного арсеналу Росії та інших держав Співдружности. Токіо намагається взяти участь в якій-небудь міжнародній програмі, щоб не втратити вигоди від застосування цього цінного палива. Токійська газета „Йоміурі", посилаючись на підрахунки Національного науково-технічного управління, повідомила, що при демонтажі приблизно 15,000 ядерних набоїв колишнього Совєтського Союзу вивільниться 70-80 тонн особливо чистого плутонію.

У світлу пам'ять мґр фармації І. Бурко-Городиловської

Ірина Бурко-Городиловська

Ділимося сумною вісткою з нашою медичною громадою та українським громадянством тут, у діяспорі, й на Україні, що 31-го грудня 1991 року відійшла від нас у Вічність взірцева дружина, мама, бабуня і громадянка, незабутня мґр фармації Ірина Бурко-Городиловська. Померла вона в Чикаґо в наслідок тяжкої недуги на 69-му році свого працелюбного життя.

Життєвий шлях Покійної не був вистелений трояндами, але повний посвяти і праці для своєї родини, церкви та знедоленого народу, як у Рідному Краю, та і на еміґрації.

Мґр. Ірина (Орися) народилася 17-го липня 1922 року в Самборі в родині вчителя, а згодом директора гімназії Дмитра і вчительки Галини (з роду Несторович) Бурко. В Самборі провела дитинство. Згодом переїхала з батьками до Дрогобича, де закінчила в 1940 році середню школу ч. 1 імени Івана Франка.

Свої фармацевтичні студії почала у Львові, а закінчила в 1947 році в Українському Технічно-Господарському Інституті (УТГІ) в Реґенсбурзі, отримавши диплом магістра фармації.

В 1946 році одружилася з д-ром Юрієм Городиловським та працювала фармацевтом у таборовій лічниці в Реґенсбурзі. Тут молоде подружжя дочекалося першої донечки Зірки, а по переїзді до ЗСА у них народилася друга доня Марта.

В 1950 році виеміґрувала з родиною до Америки, де в Ню Йорку допомагала своєму чоловікові, щоб він зностифікував свій лікарський диплом.

По переїзді до Чикаґо, де її чоловік відкрив свою лікарську практику, вона займається вихованням своїх дітей та розгортає ширу опіку над старшими членами родини.

В Чикаґо пані Орися включається в громадську працю і віддано допомагає батьківському комітетові школи св. о. Миколая, як теж активно працює в Пласт-Прияті.

В часі створення парафії св. Володимира і Ольги в 1968 році вона, разом з своїм чоловіком д-ром Ю. Городиловським, стає в перші ряди працівників молодої церковної громади. Тоді ж включається в члени Сестрицтва Покрови Пресвятої Богородиці, яке очолює протягом декілька років.

Довгі роки була членкою парафіяльної ради та належала до дирекції культурного осередку при парафії св. Володимира і Ольги. Активно працювала в управі театральної студії молоді та належала до секції фармацевтів при Українському Лікарському Товаристві в Чикаґо.

Та найбільше праці віддала вона для Сестрицтва при парафії св. Володимира і Ольги, де найкраще виявилася її згідлива вдача та вміння полагоджувати непорозуміння і суперечки та з'єднувати собі приятелів для корисної праці.

Тяжко вона пережила смерть свого батька, якого большевики розстріляли в 1941 році, але найтяжче пережила передчасну смерть свого чоловіка св. п. д-ра Юрія Городиловського, який помер нагло на серцевий атак в 1982 році. Ці всі хрести свого життя зносила з християнською покорою, а свою любов і працю віддала своїм дочкам і внукам та своїй Церкві і народу.

Останніми місяцями хворіла і терпіла, а 31-го грудня 1991 року відійшла від нас у Вічність.

Похоронні відправи відбулися в похоронному заведенні Музики, які провів о. митрат Маріян Бутринський при асисті о. Мирона Панчука і о. Андрія Двулітa.

Прощальні промови над домовиною мали від Сестрицтва — пані Орися Гарасовська і пані Стефанія Кралька у своєму вірші „Прощайте" від парафіяльної ради, та обох братств — св. Андрея і св. Михайла — інж. Степан Ґоляш та мґр. фармації пані Галя Пачовська — від Українського Лікарського Товариства та від товаришок зі студії — всі вони підкреслювали її доброту і лагідність, яка проміннювала від її особи. Настоятель парафії о. митрат Маріян Бутринський виголосив глибоко зворушливу проповідь в церкві.

Тіло Покійної спочило на цвинтарі св. о. Миколая в Чикаґо. По похороні відбулася поминальна тризна, яку приготовило Сестрицтво. Пані Орися Гарасовська і о. митрат Бутринський згадали ще добрим словом Покійну, а дочка Зірка з родиною зложила подяку.

В суботу, 8-го лютого 1992 року в сороковий день смерти відбулася ще поминальна Служба Божа і Панахида та тризна, на якій мали слово о. митрат М. Бутринський, Орися Гарасовська, Стефанія Кралька та д-р Павло Пундій, а пані Зірка ще раз подякувала отцям, Сестрицтві та парафіянам за такі теплі слова в пам'ять покійної матері Орисі.

Хай вільна американська земля буде їй легкою.

Вічна Їй Пам'ять!

д-р Павло Пундій

Громада Дітройту відзначила акти державности

Уже в неділю вранці 19-го січня, дзвони вісьмох українських церков метрополії Дітройту закликали вірних подякувати Всевишньому за його щедрий дар — українську державу.

В цей день („день радости і день пісень", як писала поетеса), незважаючи на те, що останніми днями буря принесла в Дітройт великі сніги, а в день свята температура впала до зера, в 3:30 по полудні українська громада метрополії Дітройту заповнила концертову залю школи „Фіцджералд" у місті Воррен.

Під звуки козацького маршу відбулося парадне внесення прапорів: Українсько-Американських ветеранів, колишніх вояків Першої Української Дивізії — УНА, вояків Української Повстанської Армії (два прапори), Пласту, СУМ, ОДУМ, ОУН, ОДВУ, ООЧСУ, Союзу Українок, ОЖ ООЧСУ.

Відома солістка Христина Романа Липецька відспівала американський гимн і разом з численною авдиторією — український національний гимн „Ще не вмерла Україна". На тлі завіси, на якій виднілі золоті цифри державности 1918—1991 та великими золотими буквами напис „Живи, Україно", під час співання гимнів ветерани віддали салют Америці, українському народові, його урядові і державі.

Відкриваючи свято англійською і українською мовами і вітаючи представників американських леґіслятур та українську громаду, голова Відділу Українсько Американської Координаційної Ради Зенон Василькивич відчитав Акти державности, підкреслюючи, що живемо у переломовому часі, свідомі того, що Верховній Раді України доводиться переборювати економічні, а особливо політичні труднощі. Голова закликав громаду до єдности, духовно і ділом всеціло з'єднати себе з Україною.

До дальшого ведення програми голова святкового комітету З. Васильків попросив голову ведення програмової комісії Рому Диґдало. Представники від конґресменів, сенаторів, ґубернатора Мишиґену відчитали їхні привіти і ґратуляції та прокламації на день державности України. Особливо вирізнявся привіт конґресмена українського походження Боньора. До дальшого відчитання прокламацій Рома Диґдало попросила активну громадську діячку Ірену Прийму.

Особисто зложив привіт приятель українців посадник Воррену Роналд Л. Бонковський. „Багато років, — сказав посадник, — я разом з вами відзначав свято вашої державности, і врешті ми діждалися того дня, коли Україна стала дійсно самостійною державою." Він побажав українському народові свободи і спокою.

При цьому Рома Диґдало привітала новообраного радного міста Воррен нашого Михайла Цюпу.

До виголошення промови Рома Диґдало попросила відомого у науковому світі і українській діяспорі професора історії і політичних наук Торонтонського університету д-ра Ореста Субтельного. „По довгих десятиліттях, — сказав він, — нам вдалося осягнути довгождану мету. На цьому шляху до волі жили, трудилися і вмирали кращі сини і дочки українського народу. Тепер до діяспори надходять прохання з України допомогти народові осягнути належний добробут. Легше, — сказав д-р Субтельний, — було нам бути „проти", тепер буде трудніше, буде менше героїв, а буде більший буденний обов'язок. Дотепер діяспора була тою духовною скарбницею волі, бо там на рідних землях панувала сва воля чужої диктатури. Наша функція тут скінчилася, прийдуть зміни і прийде нелегке переключення наших організацій на іншиї триб діяльности з іншими завданнями. Система там самоліквідувалася, упала, ми думали, що наші комуністи у Верховній Раді є нашими ворогами, а виявилося, що в слушний момент вони станули таки по стороні народу. Ситуація зам і тут створила горду українську людину, яка з належною послідовністю крокує шляхом розбудови української держави", закінчив д-р Субтельний.

Слідувала промова англійською мовою, до якої Рома Диґдало попросила відомого громадського і політичного діяча адвката д-ра Ярослава Березовського. „Яка радість навістила Україну і діяспору 1-го грудня 1991 року! Україна з цього дня з'єдналася з народами світу як вільна держава, — сказав промовець. — Дата 22-го січня стала верстовим стовпом для прийдешніх поколінь. Народ України стояв над прірвою національної катастрофи, почав забувати, хто він є. Одначе сталося чудо, цей історичної ваги момент ми ніколи не забудемо, не смімо забути..."

У мистецькій частині виступив з концертом відомий хор „Бурлаки" з Торонто (керівник Віктор Мішалов). Акомпаньювала піяністка Марійка Мороз. Вірш О. Тарнавського „Великий день України" віддеклямувала Марійка Шестюк, а кілька пісень П. Брилія з циклу „Закарпатські мелодії" виконала піяністка Оксана Лисак. Обидві вони прибули недавно з України.

На закінчення хор заспівав пісню-молитву „Боже Великий, єдиний", яку підхопила уся заля.

Декорації сцени майстерно виконав відомий знавець цієї справи Володимир Диґдало.

Михайло Березовський

Прохання...

(Закінчення зі стор. 2)

ні. Окрім них в нашім краю Боснії є 85,000 втікачів, а між ними сотки наших. Жаль, що цілий світ засилає допомогу Хорватії, а там наших найменше жило і є, але у Боснії і Сербії часто як „запізнілий Іван" дійде поміч. Тому многі звертаються на одинокий наш уряд і деканальний в Прнявoрі, і тому я в імені тих „жебраю" допомоги тим 1,500 вірних. Ще до того безробіття, блькади на дорогах, небезпека по домах. Місячна платня 50—60 дол. робітника, а кілограм хліба чи літра молока — пів дол. З нашою Епархією не маємо контакту і вся допомога, що іде туди для наших людей до нас не може дійти. Тому просимо Вас передати цей заклик до всіх наших організацій. Ми закликаємо всіх людей без огляду на віровизнання до молитви щодня і злагоди, але хто нас, окрім Господа, чує? Сама Україна хоче нам помогти, але що зробити, коли їхні гроші і наші нічого не варті.

Очікуючи з пошаною і просьбою не погордуйте і не погнівайтесь.

Ваш і Ваші українці на Балкані о. протоієрей ставрофорний і декан

о. Петро Овад

Адреса о. П. Овада: Rev. P. Ovad, Dean, Sinjska 19, YU-78430 Prnjavor, Evropa.

Людмила Левицька
Монтреаль, Кве.

Атрибути...

(Закінчення зі стор. 2)

шістдесят років загально усім добре відомо. Це була твердиня російщення, денаціоналізації і ленінсько-сталінської партійщини. Від часу проголошення Незалежности 24-го серпня, 1991 року, Уряд порobив деякі заходи, щоб ситуацію направити. Як відомо усунено від праці колишнього міністра освіти Зазюна, а його становище зайняв ректор Українського Політехнічного Інституту Петро Таланчук. Можна бути певним, що під вмілою кермою нового міністра, освіта і наука на Україні відзискає своє національне обличчя формою і змістом. Одначе багато праці є ще перед українськими педагогами і науковцями. Деякі труднощі описала недавно у статті в „Свободі" наша молода поетеса і педагог Щур-Храплива. На цьому місці подам від себе ще один маркантний приклад. Я мав можливість недавно читати свідоцтво, яке видала для українця Академія Наук України.

Свідоцтво видане із датою 19-го січня, 1992 року, себто п'ять місяців після проголошення Незалежности. Дивним дивом свідоцтво писане російською мовою, а в заголовку „пишеться" УССР. Не знаю як це пояснити, чи байдужістю, браком національної свідомости, почуттям меншевартости, чи може інерцією старої „номенклятури"? Здається, що ділянку освіти чи не найтяжче буде повністю наладнати. Як відомо Росія від часу Емського Указу, а опісля Народного Комітету Просвіти України звертали особливу увагу на виховання учителів в дусі вищости російської культури і політичної лінії ленінізму-сталінізму. В педагогічних інститутах ідеалами для майбутніх учителів були чекісти типу А. Макаренка і йому подібні.

Наводжу цих кількох думок, щоб звернути увагу, як багато конкретної праці ще перед нами, щоб закріпилася українська держава формою і змістом, та запевнила виховання і освіту для майбутніх поколінь у дусі тисячолітньої української культури.

МИНУЛОЇ СЕРЕДИ, 26-го лютого, у лікарні ім. Маріна у Ґрінбрей, Каліфорнія, помер 85-літній С.І. Гаякава, відомий науковець, виховник і колишній сенатор. Він уродженець Канади, але вже від 1929 року жив у ЗСА, де йому дуже довго відмовляли в праві набути статус громадянина у зв'язку з подіями Другої світової війни і лише у 1954 році він набув його. Був відомим також як науковець мовної ділянки і видав дві книжки на цю тему, широкопочитну „Мова в дії" у 1941 році та „Мова в міркуваннях і дії" у 1949 році, що до сьогоднішнього дня постійно перевидається. Його постава як строгого виховника до студентських заворушень у 1960-их роках, коли він був президентом стейтового коледжу у Сан Франсіско, здобули йому багато прихильників, що у результаті закінчилося успішним вибором до Сенату. Як сенатор Республіканської партії з Каліфорнії, С.І. Гаякава здобув собі марку консервативного сенатора.

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. д-ра Романа Миколаєвича

складаємо 50 дол.
на ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ.

Інж. Ярослав і Ірина ЛУЦІВ

У глибокому смутку повідомляємо членство Фундації УВУ студентів і професорів УВУ, український науковий світ і нашу національну спільноту в Україні й діяспорі, що 16-го лютого 1992 року відійшов у вічність в Лудлов, Масс.

сл. п. проф. д-р

Олександер Петрович Оглоблин

почесний доктор і професор Українського Вільного Університету (УВУ), довголітній Президент і почесний Президент Української Вільної Академії Наук у ЗСА, почесний член НТШ, почесний Голова УІТ, член багатьох наукових установ. Видатний сучасний історик України, колишній професор Київського та Одеського університетів в Україні, Української Православної Богословської Академії та Українського Наукового Інституту Гарвардського університету. Редактор історичної секції „Енциклопедії Українознавства". Автор понад 300-от наукових праць з історії України, історіографії, джерелознавства, археографії та генеалогії.

ПОХОВАНИЙ 20-го лютого ц. р. на місцевому цвинтарі.

У св. п. покійного Фундація УВУ призначила одну стипендію для студента історії України на літній семестер 1992 р. при УВУ.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Управа Фундації УВУ

Ділимося сумною вісткою з приятелями, знайомими і українською громадою, що 28-го січня 1992 р. по тяжкій довготривалій недузі в Гамілтоні, Канада, помер найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ

бл. п.

д-р Я. ҐЕНИК-БЕРЕЗОВСЬКИЙ

ПАНАХИДА за спокій душі покійного відбулася в п'ятницю, 31-го січня у похоронному заведенні Markay-Dermogy, а ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 1-го лютого 1992 р. в церкві св. о. Миколая в Гамілтоні, Канада.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дружина — ДАРІЯ
Син — ЮРІЙ з родиною
Дочка — ХРИСТИНА САПКА з родиною
Ближча і дальша родина в Канаді, Америці, Польщі й Україні

В МОСКВІ ПРОДАЄТЬСЯ перше число нової газети „Ми", яку на російській і англійській мовах видають корпорація Герста і редакція московської газети „Ізвєстія". Подібної розкоші не може собі дозволити, крім Росії, жодна з республік, де нема паперу навіть для газет на рідних мовах.

Зворушлива...

(Закінчення зі стор. 1)

кування. Завдяки старанням сенатора Джозефа Байдена, а передусім наполегливости Доналда Океипа і великодушності лікарні та медичного центру в Патерсоні, Н.Дж., хворий приїхав до ЗСА разом із дружиною та відразу його було перевезено на безплатне лікування до лікарні св. Йосифа, яке своїми стараннями здобув Д. Океип, що разом із дружиною Анною „адоптували" українське молоде подружжя.

Після поставленої тут діягнози д-ром Арнольдом Рубіном Артеменкові конечне було перещеплення шпікового мозку, поруч із сильною хемотерапією.

І тут, не зважаючи на всі попередні клопоти та опіку над молодим українським подружжям, американські доброчинці негайно поробили старання, щоб спровадитри сестру Володимира, яка могла б допомогти при перещепленні. На жаль, після розгляду, виявилося, що її шпік не відповідає і вона повернулася до Києва.

Тому лікарі постановили піддавати Артеменка ще довший час хемотерапії і щойно після кількох місяців залежно від її успіху шукати за іншим „донором". Володимир однак не піддається і хоча хемотерапія, чи може інша причина викликали додаткову хворобу гипатиту, він тут та з такими американськими приятелями надіється на поправу свого стану.

Що буде далі — невідомо, але одне певне, що опіка зовсім незнайомих американців, для яких Артеменки були донедавна чужими людьми, як чужа була їм Украна та українська мова, це справді вийнятковий доказ людської доброти серця та тих чеснот, які не часто тепер зустрічаються.

Д. і А. Океип кажуть, що вони уважають тепер Артеменків своїми дітьми і ще тепер стараються спровадити сюди до себе маленького синка Максима, якому неповних дев'ять років, в часі його літніх вакацій, щоб він побував з батьками.

Лідія Величковська розповідає нам в редакції із зворушенням про доброту американської родини, що прийняла Артеменків як своїх та стільки гроша і помочі вложила у рятування однієї української людини. Досі, однак, крім них, ніхто з українців, не зважаючи на усі заклики, не відгукнувся і не простягнув допоміжної руки. Часом дивно, що неукраїнці мають більше зрозуміння для чужого нещастя, як ми для свого.

Але це трапляється не перший раз, а зацікавлення долею ще одної жертви Чорнобиля бачимо не лише на підставі низки листів та документів, що їх приносить Л. Величковська до редакції, але також обширного репортажу в газеті „Рекорд", де описана ціла трагічна доля Володимира і Ольги Артеменків і надій, що збудила в них доброта людських сердець.

МИТНИКИ СТОКГОЛЬМСЬКОГО летовища затримали двох латиноамериканців, які намагалися перевезти у валізах 4 кілограми кокаїни на суму 680,000 дол. Шведське агентство новин Те-Те у зв'язку з цим відзначило, що йдеться про тенденцію: в країні зростає кількість наркоманів і кокаїна дістає все більше розповсюдження.

ПАРИЗЬКЕ БЮРО МІЖНАРОДНИХ виставок дало згоду на проведення „Експо-96" в Будапешті. Девіза виставки — „Дороги в майбутнє". Міністерство закордонних справ Мадярщини заявило, що у зв'язку з рішенням Бюра Східня Европа дістала шанс продемонструвати світові свої досягнення і науково-технічний потенціял у посткомуністичну епоху.

Січневі Роковини у Мюнхені

У неділю, 26-го січня, заходами Центрального Представництва Української Еміґрації в Німеччині у Мюнхені відбулася святочна академія для відзначення актів 22 січня 1918 і 1919 років. Того дня в нашому катедральному храмі Владика Кир Платон Корниляк відправив архиєрейську Св. Літургію в намірені українського народу і виголосив відповідну проповідь. Після Богослуження в цековній домівці зібралися численні громадяни, яких привітав, відкриваючи академію, голова ЦПУЕН Степан Костюк. Він коротко розповів про сучасний стан українського народу, що його гону до волі не зупинив ані терор, ані голодомор, ані сибірські заслання, ані останні погрози ревізії кордонів і навіть ядерної війни. Самостійна Україна стала суб'єктом на терені міжнародних зв'язків і союзником Заходу.

Головну доповідь виголосив науковий співробітник УВУ д-р Микола Шафовал. У 20-хвилинному виступі доповідач зосередив увагу публіки на реалістичному зображенні сучасної дійсности в Україні, її політичних і господарських буднів, які є покищо незавидні. Україна стала самостійною державою, але для її перебудови після 70-річного московського лихоліття потрібно хоч одного покоління. Акт 22-го січня був принциповою маніфестацією національного відродження після Полтавської битви, тому він в історії України не тратить свого значення. Акти суверенности і самостійности — 16 липня 1990 і 24 серпня 1991 року є його остаточним закріпленням.

В мистецькій частині програми виступила талановита піяністка Тетяна Шарко, яка виконала на фортепіяні „Алеґро барбаро" Б. Бартока та „Прощання з Україною" В. Заремби. Юний скрипаль із Шешор біля Косова, Іван Боринський, виконав у фортепіяновому супроводі Орисі Стернюк зі Львова композицію „Світлиця" І. Білозора та народний марш „Засвистали козаченьки".

Відома декляматорка Ганна Щепко відрецитувала вірш О. Олеся „Без назви", „Думу про три камені" Ліни Костенко й поезію „На роковини" Лесі Українки. Вдалі виступи мистців публіка нагороджувала щедрими оплесками.

На закінчення відспівано національний славень.

Ю. Д.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

УАСТ „Леви" Чикаґо у розгривках копаного м'яча в „Індор" турнірі

Розгривки цього турніру почалися 5 січня ц. р. і продовжуються кожної неділі. Змагання за першість Метрополітальної Ліґи проходять на грищах у закритій залі „Одеум" у Вілла Парк біля Чикаґо.

Подаємо дотеперішні вислідки дружини УАСТ „Леви":

„Леви" — „Аврора" СК — 3:1
„Леви" — Фіхте-Ремс — 7:3
„Леви" — „Фортуна" СК — 4:3
„Леви" — „Рієл" ФК — 4:4
„Леви" — Хорвати — 4:3

Досі „Леви" здобули 9 точок і на 14 команд Першої Дивізії Метрополітальної Ліґи ділять перше місце з двома іншими командами — „Краковією" і „Аддісон".

Свої успіхи „Леви" завдячують в першій мірі кільком новим футболістам з України. Довголітнім, невтомним провідником команди є Михайло Мартинович, який сам ще виступає в дружині олдбоїв УАСТ „Леви".

Роман Б. Припхан

Процес пішов. І ми — за ним?

Даремно в республіках спортсмени й тренери сподівались, що, позбувшись Союзу, вони позбудуться вказівного пальця з московських берегів. Авжеж... Що ж робитиме тоді величезна армія функціонерів, які спортом керували і від спорту годувалися? Записуватись на біржу праці? Ось і пішов процес... Замість союзних структур з'являються на світ „Ради президентів", „міждержавні органи", „асоціяції СНД". Нас, правда, застерігають, що все це робиться тільки на перехідний період, аби полегшити незалежним державам вступ до світового спортового співтовариства. Та чомусь мені кортить вигукнути, наче Станіславський: „Не вірю!" Невже наші спортові головнокомандуючі клопотатимуть про визнання МОКОм та світовими федераціями України, Бєларусі, Молдови, Вірменії? Що вони — самогубці? Не сумніваюсь, що ми спостерігатимемо тихий саботаж з боку вельмишановного московського панства. Тільки б відтягнути час. А там, може республіки, погравши в незалежність, знову попросяться „додому, до рідного Союзу". Вірять же у це найавторитетніші політики, ось в інтерв'ю й публічних виступах екс-льотчика Олександра Руцкого явно проглядає ностальгія за „шостою частиною суші". А екс-міністр культури СРСР надіслав колегам із країн СНД факси із пропозицією... утворити міждержавний координаційний орган. Себе ж Микола Губенко, звичайно, бачить у кріслі голови. Так само і у спорті. Вчорашні спортові лідери просто змінюють назви своїх відомств і про саморозпуск думати не бажають. Тому я не здивувався, побачивши у календарі змагань з вільної боротьби першість СНД, призначену на грудень 1992 рік. Тобто на час, коли усі національні федерації мають увійти до ФІЛА (Міжнародна Федерація — О. Т.) і готуватися до чергових чемпіонатів Европи та світу, а не думати про якісь змагання неіснуючої держави. Мотивація захисників Союзу зрозуміла. До них прислуховуються журналісти з центральних (незрозуміло, якого центру) видань. Недарма ж чи не в кожному номері „Совєтського спорта" лунають настирливі заклики „не розбігатися", „зберегти старі зв'язки" (тобто старі структури).

Розбігатися по національних квартирах, дійсно, нема сенсу. Та й ніхто не збирається цього робити. Ось на недавній чемпіонат України з вільної боротьби приїхали команди з Молдови і Росії. А у перспективі — участь й інших держав і не тільки з „карбованцевого простору". Оце і є, на мою думку, моделлю справжньої спортової співдружності. Без центру, без надбудови.

Центр у спорті виявився живучим і агонізувати не збирається. Та хіба спортсмени й тренери України та інших незалежних держав змиряться з роллю бранців невмирущої імперії?

Євген Шрайман,
кор. „Спортивної Газети"

Б. Єльцин...

(Закінчення зі стор. 1)

„Незавісімая Ґазєта" характеризує Руцького як яскраву і кольоритну особистість, який заявив про себе багатьма глибокими і цікавими виступами у пресі. Говорячи про ролю і місце віцепрезидента в російському керівництві, газета пише: „Очевидно, що Руцького запрошували на ролю віцепрезидента, щоб переконати військових і 'добрих комуністів' голосувати за Єльцина. Після перемоги 'єльциністів' здавалося, що 'мавр' зробив свою справу і тепер може відійти. Але, як не дивно, сам Руцькой з цим не погодився. Він спробував вести свою гру і зразу ж програв", — робить висновок газета.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 15-го БЕРЕЗНЯ 1992 р.

Чикаґо, Ілл. Річні загальні збори 379-го Відд. ім. св. Юрія, о год. 12:30 по пол. під катедрою св. о. Миколая. Проситься всіх членів до участи. — А. Козяк, гол., С. Ґоляш, секр.